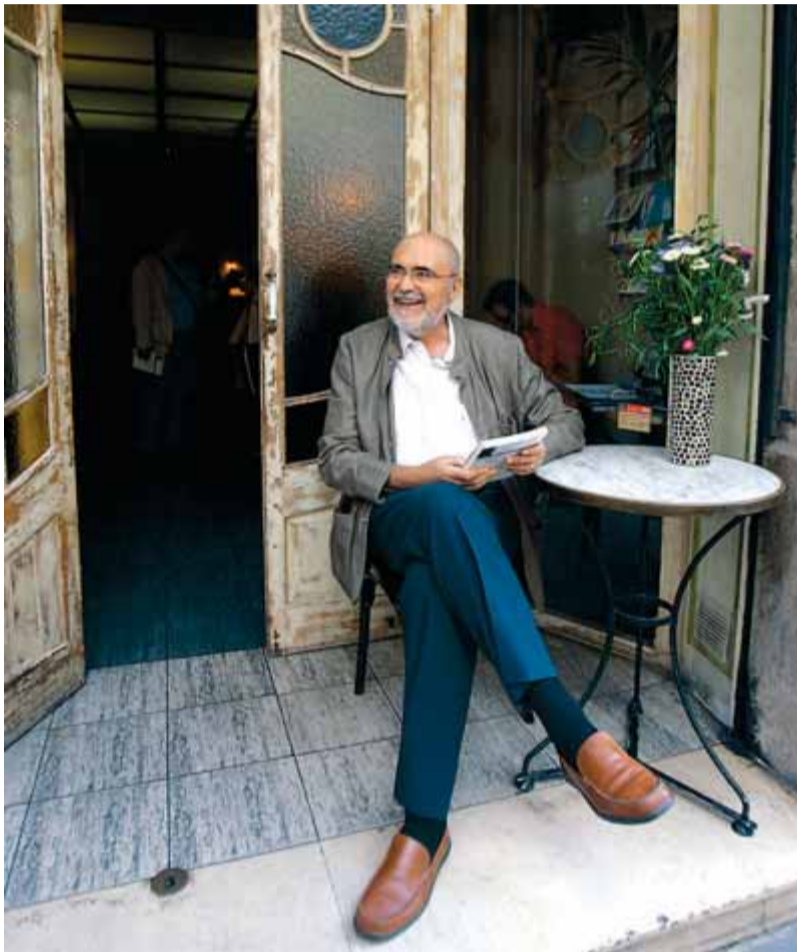

Dietari | Àngel Duarte

El paisatge, la memòria i la tribu

Som allò que decidim ser. També, sense més contradiccions que les que estiguem disposats a entomar, allò altre que el paisatge de referència ens marca. No es tracta d'un banal determinisme materialista, d'un encadenament, sense sortida possible, de l'individu a la geografia física. El magnetisme dels llocs, no obstant, neix del contingut moral que li atorguen els membres de la tribu.

Des d'aquest punt de partida, crec, es basteix l'edifici literari del *Tractat de geografia*. El llibre, esplèndidament escrit per Isidor Cònsul, es correspon amb la fórmula del dietari. El recorregut s'enceta, ho entenc per bé que no en sigui partícip, la primavera del 1931. Sembla com si unes certes generacions, les que ens movem entre la seixantena i els cinquanta anys i escaig, estiguem atrapats, pel record dels pares, a un dia que no vàrem viure. Mentre el personal estava migpartit entre les passions provocades pel futbol comarcal i les devocions misaïres de festa major, es proclamava, com qui no vol la cosa, la República. La memòria familiar és memòria viscuda. El paisatge són, també, les feines, les lectures i els dies. Guerau de Liost i l'excursionisme, la poesia i l'exercici físic que posa en contacte amb les muntanyes. Pel que fa a les feines, no es perdin, si us plau, les esplèndides i meticuloses pàgines dedicades a la matança del porc. El detallisme es-

L'editor Isidor Cònsul va guanyar el premi Marian Vayreda

devé extrem, en benefici del lector. Jo m'hi vaig trobar. Vaig sentir, com en l'única ocasió en què hi vaig assistir en directe, els esgarips de la bèstia degollada.

La memòria es construeix de retalls. Cònsul els posa a lloc. Situa en ordre les amistats i els mites, el lli-

natge -o la tribu i les seves celebracions- i la vida, el passat -fins i tot el més llunyà, aquell de la Cervera de Ferran el Catòlic- i el present.

El recorregut és ample. La casa dels pares i el país -més muntanyenc que urbà- deixa pas al món. Un món que comença... a Uclés, a

Tractat de geografia

Isidor Cònsul
Premi Marian Vayreda
Empúries
Barcelona, 2008
Preu: 16 euros
Pàgines: 240

Esplèndid recorregut biogràfic dels paisatges de Catalunya i del món, a través del sedàs de la cultura

1 2 3 4 5

Castella, tot parlant de Jorge Manrique. Un món exterior que s'estén per la Grècia clàssica i bonhomiosa, per la Rússia profunda i, també, la revolucionària, per la Mediterrània, d'Israel al Marroc passant, és clar, per Itàlia. Un món que s'amplifica amb els Estats Units i Mèxic.

L'exercici d'escriure

De quina manera ens aproxima a aquests espais? El mateix Cònsul es retrata, en escriure de música o d'arquitectura, i ens avança un tast de la filosofia que l'anima en l'exercici d'escriure: "Ofici segur, eficaç i sobri, allunyat del gest ampul·lós, del moviment massa histriònic i altres detalls de teatralitat que no condueixen a gairebé res". Sense escarafalls, amb una prosa precisa, l'autor es rebel·la contra la incúria de l'abandonament i l'oblit del patrimoni, reivindica la tradició entesa -fins i tot en els mites- com a font de coneixement, ens explica la vida i el país.

A Espés, en entrar a la borda que encara usen els parents, es produeix la plenitud: "El ventijol del capvespre em porta remor de vida antiga, la veu fosca del tiet José, el somriure serè del pare, l'alè dels meus morts, els seus esforços i treball, i les meves arrels, en definitiva. Acarono el mànec de la destrala, despenjo el tirapeu de pastor, busco l'esclopet de la falç i sento que m'envaeix la pau dels orígens, l'orgull de saber qui sóc i d'on vinc". Saviesa barressiana en estat pur.*

JOCNOU

Un repàs a l'ensenyament

EMILI TEIXIDOR

Després de llegir el llibre de Patrícia Gabancho *Apàtrides, incultes i (de vegades) analfabets* (Ara llibres), estic segur que l'autora defensa l'ideal que expressava aquell acudit que deia que un estranger arribat a França, a qualsevol punt del país, demana als veïns francesos quina és la millor escola i li responen: "La més propera a casa". Perquè totes són igualment bones, seria el corollari. Que és el que no passa aquí, amb les diferències entre pública, privada i concertada. De les afirmacions contundents que conté el llibre se'n podria fer una col·lecció d'aforismes que servirien per estimular la tribu, per

exemple: "Les societats tenen el nivell educatiu que es mereixen", "14 ciutats catalanes superen el 25% d'immigrants en els centres públics", "a les privades la impuntualitat comporta l'expulsió", "cap pacte nacional ha servit de gran cosa", "els mestres i professors catalans són els que fan menys hores de classe real i a un cost més elevat d'Europa", "el sistema no s'avalua, no es mira a si mateix", "l'escola pública, sotmesa a la dictadura dels sindicats", "aquest sistema, als alumnes de baix els deixa penjats i als de dalt els deixa orfes", "el sistema s'ha acostumat a la llei del mínim esforç"... etcètera.

L'autora crítica la falsa democràcia de la mediocritat en què s'ha instal·lat el sistema actual. I no comprèn, i ho argumenta, l'oposició dels sindicats a millorar-lo amb més autonomia per als centres i més responsabilitats per als directors per formar un equip amb un projecte pedagògic avaluable objectivament. Parla com a mare de família, amb experiència de primera mà, i com a periodista preocupada pel problema. Aquest text hauria de tenir respostes argumentades, que expliquessin com sortir de la cua de l'educació a tot Europa. Massa interrogants: ¿per què vam decidir fa poc

que els adolescents d'ara no són capaços d'aprendre el que diverses generacions havien après sense problemes? Diuen que en lloc de coneixements els han donat eines d'aprenentatge, però ¿quines eines són i com han funcionat?

Potser la barreja dels mals

escolars amb el perill del català fan semblar que l'autora defensa només l'escola catalana, quan els mals que critica són comuns a totes les escoles. Però em temo que no respondrà ningú. I per això cal agrair a l'autora el coratge de dir el que diu, de provocar una reflexió apassionada, diran exagerada.*